

Vrienden van het Natres Museum

**Thematentoonstelling:
Het Korps Luchtwachtdienst en
het Korps Luchtafweerdienst**

Om bezoek aan ons museum te stimuleren proberen bestuur en medewerkers elk jaar een kleine verandering in de expositie aan te brengen. Dit jaar besteedt deze thematentoonstelling aandacht aan de meidagen van 1940. Een belangrijke gebeurtenis omdat veel van onze voorgangers – ingedeeld bij de diverse Vrijwillige Landstormkorpsen – actief daarbij betrokken waren. Onze bezetters ontbonden de Vrijwillige Landstorm als korps in september 1940, zodat er een gat van ca. acht jaar in onze geschiedenis valt. Tevens is dat de reden dat wij niet konden inhaken in de algemene tendens om aandacht aan 60-jaar bevrijding te besteden. Zo viel onze aandacht op de luchtwacht en luchtafweer.

In dit nummer:

Thematentoonstelling: Het Korps Luchtwachtdienst en het Korps Luchtafweerdienst	1
Ons Museum toegankelijker!	2
Onze burens in het Museumpark E. Veteranen	3
Fanfare Actueel	4

planchet met kompasroos en een meldingsblok.
Voor de luchtafweer was het hoofdwapen de Oerlikon 2 cm tl.

Het was pas laat dat de Korpsen werden opgericht (respectievelijk in november 1920 en maart 1939). Commandant over beide korpsen werd majoor der infanterie A. den Hertog. Als staf kreeg hij een tweetal officieren (waaronder een der militaire administratie) en een drietal onderofficieren (waaronder een foerier).
De “bewapening” bestond voor de luchtwachter onder andere uit een verrekijker, een

De luchtwachters deden hun waarnemingen vanaf hoge gebouwen en/of torens. Meldingen werden op formulieren geschreven en doorgegeven aan het Hoofdluchtwachtbureau waaronder de luchtwachtpost ressorteerde. Via ringlijnen kwamen de berichten dan in het Centraal Luchtwachtbureau te 's-Gravenhage. Hier gingen de radiomeldingen naar Hilversum en de ether in. Een bekende stem was in die oorlogsdagen de stem van reserve-kapitein Herman Salomonson. Totaal werden 16.000 luchtwachtmeldingen tijdens die dagen gedaan.

De luchtafweer kon slecht aan wapens komen omdat vele landen in de oorlogstijd (vanaf 1 september 1939) uitvoerverboden kenden, de munitieproductie en –voorraad te krap was of voor eigen gebruik niet geleverd kon (mocht) worden. Bij het uitbreken van de oorlog beschikte het korps over 26 vuurmonden van 2 tl verdeeld over zes afdelingen. Delft komt de eer toe de eerste afdeling te hebben gerealiseerd. De financiering kwam tot stand door de samenwerking van de Nederlandse Gist-

en Spiritusfabriek, de Lijm- en Gelatinefabriek en enkele andere Delftse industrieën. Reserve-eerste luitenant, later reservekapitein C.M. Hage was commandant. Zijn afdeling (met 5 pelotons) was rond Delft met haar 12 vuurmonden ingezet en nam actief aan de gevechten rond vliegveld Ypenburg deel. Totaal werden door deze afdeling 30 vliegtuigen neergehaald.

.... “Zijn afdeling was rond Delft...
“door deze afdeling 30 vliegtuigen neergehaald”

Helaas zijn er velen uit deze beide Korpsen gesneuveld. De eerste soldaat (van het Korps Luchtwachtdienst) sneuvelde op Waalhaven. In de loop van de bezetting

zijn er bovendien nog velen door hun verzetswerk of het afbreuk doen aan de vijand gefusileerd, omgekomen in de diverse concentratiekampen of gevangenis.

In ons museum is een luchtwachtpost ingericht, evenals een bureau waar de meldingen binnenkwamen. Iets van de legering wordt getoond en een vitrine bevat wat kleiner materiaal, inclusief foto's uit die periode. Alles beslist de moeite waard om te aanschouwen.

A. Kok,
luitenant-kolonel b.d.

Ons Museum toegankelijker!

Tot begin April jl. lag onze historische verzameling in een uithoek van het Museum-park van de legerplaats Harskamp. Schuin tegenover het PMT lag het bruggetje dat toegang gaf tot de drie musea. Allereerst kwam je dan bij de verzameling van het Infanterie-Schietkamp (ISK) zelf, dan kwam je bij het Infanteriemuseum en als je niet te moe was kon je – toch weer een stukje lopen – ons Natresmuseum bezoeken.

..... oude wachtgebouw als nieuw museumgebouw
.....
commandant ISK ...hield

Daar is nu een eind aan gekomen door op vrijdag 8 april 2005 het oude wachtgebouw als nieuw museumgebouw – winkel, bureau-ruimte – in gebruik te nemen. Dit gebouw ligt aan de weg en zo centraal dat je zelf de keuze kunt maken door naar links of rechts te gaan, welke verzameling je het eerst aandoet (voor onze bezoekers: ga naar links! Maar de overige zijn ook het bezoeken waard).

De in gebruikname van het nieuwe museumgebouw was een feestelijk gebeuren waarbij ook vele autoriteiten aanwezig waren. Om er een paar te noemen: wij zagen mevrouw Jonkers, wethouder van de gemeente Ede, de directeur van het Nationale Park De Hoge Veluwe, baron Van Voorst tot Voorst en natuurlijk de voorzitter van de Wapentraditierraad Infanterie, generaal-majoor Van Uhm.

Ons Korps was zichtbaar en hoorbaar aanwezig in de persoon van de Korpscommandant, kolonel Pastoor en ons Fanfarekorps, dat de opening muzikaal begeleidde.

Luitenant-kolonel Hoogendoorn, als commandant ISK en daardoor ook commandant van het Museumpark hield een boeiende toespraak waarin hij de honderdjarige band

tussen het dorp Harskamp en de Infanterie (en ook vele andere militairen) als uitgangspunt nam.

Hij nam zijn gasten aan de hand om hen de grote verscheidenheid in het Museumpark te tonen. Zo sprak hij over de oprichting van het museum Infanterie Schietkamp (1979) gevolgd door het museum van het Korps Nationale Reserve. Ons Korps lichtte hij behoorlijk uit door er onder meer op te wijzen dat niemand daar om heen kan en wil nu het de laatste jaren zich zo professioneel heeft geprofileerd.

Het Infanteriemuseum werd de plaats waar traditie en geschiedenis van opgeheven regimenten sinds 1995 een plaats kregen. Ook presenteert men daar de bestaande regimenten.

Personeel, materieel en munitie werden jarenlang naar de diverse banen via een 23 kilometerlang smalspoor getransporteerd. Nu wordt in het Museumpark dit feit onder de aandacht gebracht door de Stichting Smalspoor. Met hun materiaal en een recent ingericht museumgebouwtje is zij een niet meer weg te denken element in dit Park.

Het Park telt een vijftal monumenten van infanterieregimenten die bij de uitvoering van de opgedragen taken verliezen hebben geleden. Het betreft met name de gesneuvelden in de meidagen 1940 van de militaire wielrijders, de inzet van het vijfde, achtste en negende regiment infanterie in Nederlands Indië en Nieuw Guinea. Jaarlijks vinden er herdenkingsplechtigheden plaats bij deze monumenten en het draagt naar mijn mening bij aan een stukje verwerking van een bewogen en niet te vergeten periode van militairen en hun nabestaanden.

De toespraak van luitenant-kolonel Hoogendoorn werd gevolgd door een kort woord van generaal-majoor Van Uhm.

Op echte Infanteriewijze werden daarna door

een zich naar binnen schietende infanteriegroep de nieuwe ingang en het poortgebouw geopend. Nu de toegankelijkheid van het Park danig verbeterd is hopen wij in de komende tijd op vele bezoekers. Mogelijk wordt het een reden voor u ook anderen enthousiast te maken voor een be-

zoek. Het museum van de Natres zal een ieder met trots de geschiedenis van ons Korps en van zijn voorgangers laten zien.

A. Kok
luitenant-kolonel b.d.

Onze burenen in het Museumpark

E. Veteranen.

Het Museumpark Harskamp biedt onderdak aan het Infanteriemuseum, het Museum Infanterie Schietkamp Harskamp, de Stichting tot behoud van Smalspoormaterieel en het Natresmuseum. Jaar in jaar uit kwamen de bezoekers naar binnen door een kleine poort in de zuidwesthoek. Het oude wachtgebouw, gebouw 101, is onlangs de nieuwe ingang van het Museumpark geworden.

Daardoor was het voor het ISK-Museum gunstiger de ingang van het museumgebouw te verplaatsen naar de andere kant. Dit had een ingrijpende verbouwing tot gevolg met een omzetting van een groot deel van de collectie. De enthousiaste vrijwilligers hebben maandenlang de handen uit de mouwen gestoken en het resultaat mag er zijn.

Een van de oprichters van het ISK-museum in 1979, aoo Henk Voulon, heeft de veranderingen helaas niet meer kunnen meemaken. 11 oktober 2004 overleed hij te Harskamp op 78 jarige leeftijd.

In een "In Memoriam" schreef de Commandant ISK, tevens voorzitter ISK-Museum en Infanteriemuseum, Lkol E. Hoogendoorn onder meer: "Adjudant Voulon is in zijn actieve dienst vele jaren werkzaam geweest op het Infanterie Schietkamp en was voor vele militairen een toonbeeld van plichtsbetrachting. Zijn inzet als oorlogsvrijwilliger destijds in het voormalig Nederlands-Indië bij vele gevechtsacties als parachutist lag hier zeker aan ten grondslag. Na zijn actieve dienst heeft de adjudant zich op ongekende wijze ingezet voor de oprichting en het bestaansrecht van de "Historische Verzameling Infanterie Schietkamp".

Henk Voulon vertrok in 1946 als OVW-er via Engeland naar Nederlands-Indië. Daar diende hij twee jaar bij het "Zeeuwse bataljon, 2-14 RI. In 1948 volgde hij de commandotraining en de para-opleiding. Tot aan zijn terugkeer naar Nederland in 1949 diende hij als paracommando bij het Regiment Speciale Troepen.

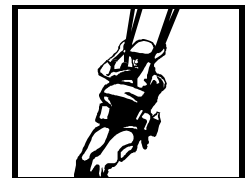
Op een paar van de hierboven genoemde begrippen wil ik nog kort ingaan. 2-14 RI OVW bat-Zeeland werd o.a. ingezet op West-Sumatra rondom Padang. De tegenstanders waren de eenheden van de Banteng-divisie onder commando van kolonel Ismaël Lengah. Het Depot Speciale Troepen werd in 1946 in opdracht van generaal S.H. Spoor opgericht. De eerste vrijwilligers voor het DST waren OVW-ers van de Koninklijke Landmacht en militairen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger. Na een uitbreiding en een samenvoeging ontstond via de Korpsstatus in 1948 het Regiment Speciale Troepen. Kort na terugkeer in Nederland werd het Regiment opgenomen in het Korps Commandotroepen.

Tenslotte een gedeelte van een verhaal in het Veteranenblad "De Opmaat", waarin een paracommando vertelt over een aanval waaraan hij deelnam:

In de nacht stapten we in de 16 Dakota's en vertrokken met korte tussenpozen. Twintig jachtvliegtuigen moesten ons luchtsteun geven. De hele formatie ging op het doel af. Eerst vielen de jagers aan. De Dakota's vlogen op een hoogte van zo'n driehonderd meter. Ik was brenschutter. Daarom stond ik als eerste in de deuropening van de Dakota, de bren in een plunjezak op mijn schoen rustend. Het was licht geworden en ik had een prachtig uitzicht. Of ik hem kierde? Ja, natuurlijk! Ik was toen 22 jaar. Ik kan me herinneren dat ik dacht: als ik maar 'ns 25 kon worden, dat zou al mooi meegenomen zijn. Ik zag beneden mensen lopen. Overal was mitrailleurvuur van de jagers. In het begin werd er behoorlijk teruggeschoten. Ik sprong met die plunjezak met de bren erin aan een touw onder me. Toen ik beneden was, zette ik de loop op de bren en zocht de uitgangsstelling van mijn groep op; een of andere fabriek. We kregen wel wat vuur, maar sprongsgewijze gingen we vooruit. Kort na achten hadden we ons doel bereikt.

Kap drs. C. Kuip

.... "Een van de oprichters van het ISK-museum in 1979, Aoo Henk Voulon" ...
.....op ongekende wijze ingezet....

MUSEUM KORPS NATIONALE RESERVE

Vrienden van het Natres Museum

Redactie Nieuwsbrief:

Correspondentieadres:
Museum Natres,
ISK Harskamp,
MPC 41 C,
Postbus 9,
6732 ZG Harskamp.

Telefoonnr. 0318—454194, bgg 454192
E-mail (tijdelijk):
a.dorrestijn@chello.nl

DOOR VRIJWILLIGE INZET WEERBAAR

Fanfare Korps Actueel

U ziet het, een nieuwe kop! De Drumfanfare heet sinds kort Fanfare Korps Nationale Reserve. Dit sluit beter aan bij onze orkestsaamenstelling.

Het FKNR (zoals de nieuwe afkorting luidt) heeft na de Taptoe Breda (waarover ik de vorige keer schreef) in 2004 weer allerlei optredens gehad, waarbij opvalt dat er erg veel optredens buiten de Natres bij waren. Maar daarmee voldoen we aan een van de wensen van onze Korpscommandant, namelijk een fraai visitekaartje afgeven. Natuurlijk was er Prinsjesdag, waarbij we dit keer een ereplaats hadden op de oude Caetsbaan op (!) het Binnenhof. We maakten ook een door het publiek gewaardeerde rondgang door Den Haag. De zaterdag daarna, op 25 september 2004 werkten we mee aan een eigen Natres beëdiging in Amersfoort (50 Natresbat). Weer een week later stond een beëdiging in Almelo (40 Nbat) op het programma. Het lijkt een gewoonte te worden, maar begin

oktober speelden we de sterren van de hemel bij een zonnige maar langdurige beëdiging van 30 Natresbat op het Vrijthof in Maas-tricht. Toch wel erg leuk, zo tussen de mensen en de terrasjes...

Zoals ieder jaar werd het ook nu in oktober wat rustiger voor het orkest. Maar dat betekende niet dat we stilstaten, er werd bijna elke zaterdag druk gerepeteerd. Vooral wat grotere orkestwerken stonden op het programma om ingestudeerd te worden. Alleen een herdenking voor de Prinses Irene Brigade en een open repetitie in een bejaardenhuis te Tilburg stonden nog op het programma. Koud, maar gewaardeerd door de organisatie, en daar doen wij het voor. In november en december volgden drie belangrijke concerten. Een relatieconcert voor RMC Zuid op de KMA in Breda was helaas wat minder geslaagd. Vrijdagavond is geen makkelijke avond i.v.m. het verkeer, en als er dan maar 30 man in de zaal zitten...toch geven we dan niet de moed op en zetten een fraai concert neer op het podium. Op 20 november was dat wel even anders. Toen zaten er ruim 1000 mensen in een goed gevulde Nijkerkse sporthal om te genieten van het jubileum concert van het Nijkerks Stedelijk Fanfare Korps met...de FKNR én zanger Edwin Rutten. Het was heel bijzonder (en voor het eerst in de Natres muziekgeschiedenis) dat we met een dergelijke jazz zanger van formaat hebben samengewerkt. Vooral my way klonk als de spreekwoordelijke klok! Edwin Rutten was zeer verbaasd dat part time militaire beroepsmuzikanten (want dat zijn we toch) zo'n geluid wisten neer te zetten. Onze Gershwin medley sloeg hier ook bij de rest van de zaal goed aan!

Ons derde grote concert werd gehouden voor de donateurs en liefhebbers en vond plaats in een zaal met een erg klein podium op de KMS in Weert. Ook hier weer veel succes...niet in de laatste plaats door de charmante ladyspeaker Ramona van Zweden.

En dan begon 2005. Direct een optreden, ditmaal voor de Geneeskundige Dienst in Hilversum. Hier was men heel blij dat we op vrijdag wilden komen spelen bij hun beëdiging. We hadden nog wel meer optredens op vrijdag, zo in het begin van 2005. Zoals een serenade bij de opening van het nieuwe museumgebouw 101 op het Museumpark Harskamp, waar ook het Natres Museum bij vertegenwoordigd was en bij een unieke beëdiging van het Korps Rijdende Artillerie met een bereden Standaardwacht voor de fraaie coulisse van Paleis Het Loo. U ziet, ons orkest blijft ook buiten de Natres veelgevraagd.

Maar het vreemdste optreden hadden we toch wel in Eede Grens. Hier werd herdacht dat Koningin Wilhelmina hier in 1945 voor het eerst voet op Nederlandse bodem zette na de tweede wereldoorlog. De grensstreep van meel werd opnieuw getrokken en wij mochten op de Belgische grens spelen. Helaas liet de organisatie bepaald te wensen over en was het werkelijk ijskoud. Toch waren onze (door de kou) niet helemaal zuivere klanken ook nog op het NOS journaal te horen. De rest van dit jaar zal vooral in het teken staan van 60 jaar bevrijding. We zullen vele concerten gaan geven. Ook op 5 mei. Tijdens het grote defilé in Wageningen zijn we van de partij... op TV! Daarover wil ik u graag in een volgend stukje berichten. Overigens, in ons museum is nog steeds een interessant hoekje gewijd aan de muziekgeschiedenis bij de Natres....dus gewoon bezoeken als u dat nog niet gedaan hebt!

Kp11 / Muz. Erwin Voorhaar